

ПРЕС-РЕЛІЗ
до презентації аналітичної доповіді
«СИСТЕМНА КРИЗА В УКРАЇНІ:
ПЕРЕДУМОВИ, РИЗИКИ, ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ»

29 травня 2014 р.

Тривале нехтування потребою здійснення суспільних перетворень призвело до деградації більшості важливих суспільних інститутів в Україні, погіршило ситуацію з забезпечення базових прав і свобод людини і громадянина, поставило під загрозу суверенітет нашої держави. Системна криза, яка стала результатом критичного накопичення суперечностей усталеної в Україні моделі суспільного розвитку, призвела до трагічного за суттю та радикального за формою виходу.

Проте зміна влади жодним чином не є розв'язанням кризи, а ілюзії щодо цього, які панували у досить значної частини активістів Майдану, власне, й стали підґрунтям наступного невдоволення розвитком подій у суспільстві.

Першочерговим завданням є відновлення довіри до держави. Потрібна демонстрація реального ефекту від швидких дій уряду в економіці, безпековій, гуманітарній, інших сферах.

При цьому інструментарій вирішення проблем виходить далеко за рамки звичного для попереднього десятиліття популізму у сфері соціальних видатків. **Суспільство потребує ширшого кола сигналів, що лежать у царині оновлення та стосуються базових цінностей** – забезпечення соціальної справедливості, втілення оновленої національної ідентичності, гарантування прав і свобод громадянського суспільства. Відтак йдеться про певний «суспільний діалог», який має вестися щодо характеристик та способів побудови нової моделі розвитку, що здатна стати полем реконсолідації суспільства.

Наявність суспільного запиту на трансформацію **співпадає з потребою оновлення суспільства** під впливом викликів посткризового світу та пріоритетів європейської інтеграції України.

Оновлення країни передбачає насамперед **перезавантаження політичної системи**. Першочерговим завданням нової влади є політична стабілізація та відновлення керованості держави. Наступним кроком має стати здійснення політичної реформи з метою оптимізації інституційної та правової основ функціонування системи влади. Жодні позитивні перетворення в країні неможливі без проведення судової реформи як інструменту відновлення інституту права в державі.

Політична реформа повинна сформувати нові інститути влади, підконтрольні громадянам. Передбачається, зокрема, посилення механізмів впливу громадян на владу, прозорості й підзвітності останньої перед громадянами, забезпечення дієвих гарантій дотримання владними інституціями, їх посадовими особами обов'язків і меж компетенції.

Змін потребують виборче законодавство, питання організації роботи парламенту, забезпечення балансу повноважень між Парламентом, Президентом та Урядом. Серйозних змін має зазнати територіальна організація влади, яка буде реформована на засадах децентралізації та зростання ролі місцевого самоврядування.

Мають відбутися привернення суспільної уваги до **необхідності концептуалізації національної гуманітарної політики** та поновлення роботи з вироблення проекту Концепції гуманітарного розвитку України.

На особливу увагу заслуговує завдання запобігання розриву загальнодержавного культурного та освітнього простору при розширенні повноважень регіонів.

продовження див. на звороті

Необхідні гуманізація національної освітньо-наукової системи та реформування системи управління сферою вищої освіти на європейських засадах.

Має відбутися конституювання Українських Помісних Церков як одного з вагомих чинників зміцнення національного суверенітету Української Держави.

У процесі **переформатування моделі економічного розвитку** має відбутися **поєднання суперечливих цілей макроекономічної стабільності та відновлення динамічного зростання**. Таке поєднання можливе на основі низки інституційних кроків у сферах забезпечення валютно-курсової стабільності, антиінфляційної політики, удосконалення структури фінансової системи.

У сфері фіскальної політики мають відбутись гармонізація фіскальних інструментів державної підтримки з базовими принципами і нормативними документами ЄС та досягнення соціальної ефективності оподаткування: розширення його бази та посилення диференціації. Суспільній згоді сприятимуть забезпечення максимальної раціоналізації та цільового характеру бюджетних видатків та удосконалення управління державним майном.

Розкриттю потенціалу економічного зростання сприятимуть організація дієвого захисту прав та інтересів інвесторів, поширення інституційних механізмів підтримки інвестування, надання підтримки експортерам, заохочення розвитку аграрного сектору.

Гарантування свободи підприємництва та конкурентності ринків розглядається як ключовий ресурс відновлення економічного зростання та зростання доходів. Це потребуватиме поглиблення дерегуляції, сприяння розвитку ринкової інфраструктури та захисту добросовісної конкуренції.

В умовах сповільнення економічного розвитку та значних кризових ризиків загальний **пріоритет соціальної політики** має бути зміщений у бік раціоналізації бюджетних витрат та акцентів на розвиток людського капіталу.

Формування нової моделі відносин держави і регіонів в рамках системного оновлення країни має базуватись на зростанні зацікавленості регіонів у власному розвитку. Це можливо завдяки розширенню економічних повноважень місцевого самоврядування, посиленню їх фінансової спроможності, прискоренню реформування системи територіальної організації влади та адміністративно-територіального устрою, розвитку механізмів кооперування регіонів та громад.

Криза міжнародної системи безпеки, заснованої на ялтинсько-гельсінських принципах, змушує змінювати підходи до захисту національних інтересів України.

Серед пріоритетів забезпечення національної безпеки і оборони України найбільш актуальними є удосконалення законодавства у цій сфері, набуття нової якості воєнної та безпекової політики, впровадження європейських норм та принципів функціонування Збройних Сил, правоохоронних органів та органів державної безпеки, оновлення воєнної промисловості.

Для забезпечення нейтралізації деструктивних зовнішніх впливів на політичні процеси в Україні необхідними є суттєве підвищення рівня координації інформаційної політики державних органів, оперативності реагування на виклики та актуальні події, уникання тактики замовчування чи приховування інформації з проблемних питань у їх діяльності.

На сучасному етапі необхідні забезпечення нового позиціонування України в Європі, вироблення нової формули регіонального співробітництва в Центрально-Східній Європі та у Чорноморсько-Каспійському регіоні, здійснення повного перегляду всього комплексу двосторонніх відносин між Україною та РФ і Митним Союзом.